

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TÍCH CỰC VÀO GIẢNG DẠY CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

NGUYỄN THỊ THÚY CƯỜNG

Khoa Lý luận Chính trị, Trường Đại học Công nghiệp thành phố Hồ Chí Minh

nguyenthithuycuong@iuh.edu.vn

DOIs: <https://doi.org/10.46242/jstiuh.v58i04.4502>

Tóm tắt: Trong bài viết này, tác giả đã làm rõ một số vấn đề lý luận cơ bản về phương pháp dạy học tích cực. Phân tích thực trạng vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay, đánh giá ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân của thực trạng. Trên cơ sở đó, tác giả đưa ra một số kiến nghị nhằm vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay.

Từ khóa: phương pháp; dạy học tích cực; lý luận chính trị; đại học công nghiệp

1. GIỚI THIỆU

Trong giai đoạn hiện nay, nước ta đang trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Việt Nam có nhiều các bộ phận, lĩnh vực đang hoạt động trong không gian của cách mạng 4.0. Đó là, viễn thông, hệ thống mạng, camera tự động... Bên cạnh đó, có một số nơi cũng đang áp dụng công nghệ in 3D và mới đây công ty FPT chuẩn bị cho ra mắt xe ô tô tự vận hành. Qua các số liệu thống kê cho thấy, trong vòng 20 năm tới đây sẽ có từ 70-75% những công việc đơn giản, thủ công trong các ngành nghề này có thể sẽ bị thay thế có thể khiến vài chục triệu lao động truyền thống bị mất việc. Chính vì vậy, trong giai đoạn hiện nay cần phải đào tạo ra những con người có năng lực tư duy, sáng tạo, đổi mới, có kỹ năng phân tích và tổng hợp thông tin, có khả năng làm việc độc lập và ra quyết định dựa trên cơ sở phân tích các chứng cứ và dữ liệu.

Tại Nghị quyết số 29 - NQ/TW ngày 4/11/2013, đã nhận định: “Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông trong dạy và học” (Ban chấp hành Trung ương Đảng, 2013).

Trước xu thế đó, lãnh đạo Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh đã không ngừng chỉ đạo việc đổi mới toàn diện nội dung và phương pháp dạy học tất cả các môn học theo hướng lấy người học làm trung tâm, nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo, tìm tòi, tự học, tự nghiên cứu của sinh viên theo chương trình đào tạo tín chỉ. Điều này, được đánh giá là một trong những giải pháp cơ bản nhằm góp phần giữ vững và nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và thương hiệu, uy tín của trường. Theo đó, việc vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh được Đảng bộ, Ban giám hiệu nhà trường và Khoa Lý luận Chính trị hết sức đặc biệt quan tâm (Phát triển trường Đại học Công nghiệp, 2020).

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm, đặc trưng của phương pháp dạy học tích cực

2.1.1. Khái niệm phương pháp dạy học tích cực

Phương pháp dạy học tích cực là một thuật ngữ rút gọn, được dùng ở nhiều nước để chỉ những phương pháp giáo dục, dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học. Phương pháp dạy học tích cực hướng tới việc hoạt động hóa, tích cực hóa hoạt động nhận thức của người học, nghĩa là tập trung vào phát huy tính tích cực của người học chứ không phải là tập trung vào phát huy tính

tích cực của người dạy.

Ngay từ thời cổ đại, tư tưởng dạy học trong triết học Hy Lạp đã đạt đến đỉnh cao bởi Aristotle (338-322 TCN), người được mệnh danh là “bộ óc bách khoa thời cổ đại”, là cha đẻ của tư tưởng giáo dục toàn diện và dạy học cá biệt hóa của nền dạy học hiện đại, là học trò xuất sắc của Platon. Aristotle cho rằng, mỗi con người đều do ba yếu tố cấu thành, bao gồm: *Xương thịt*; *Ý chí*; *Lý trí*. Vì vậy, quá trình dạy học cần phải tác động đến ba yếu tố đó với ba nội dung tương ứng như *Thế dục*, *đức dục* và *trí dục*. Aristotle cũng là người đầu tiên trong lịch sử đưa ra kế hoạch để phân kỳ các lứa tuổi của học sinh theo ba mức: *Từ 0-7 tuổi*; *Từ 7-14 tuổi*; *Từ 14-21 tuổi*. Theo ông, ở mỗi lứa tuổi về mặt tâm lí và sinh lí có những đặc điểm riêng. Vì vậy, cần phải có nội dung và phương pháp dạy học thích hợp (Âm, 2008, tr.15)

Đến thời kỳ xã hội Phong kiến, Khổng Tử đã đề xuất một hệ thống phương pháp dạy học để đào tạo những con người lí tưởng. Hệ thống phương pháp dạy học đó bao gồm: “*Ôn cũ biết mới*”, ông muốn nhắc nhở trong quá trình học tập phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện, mài dũa. “*Người nào ôn lại những điều đã học, do nơi đó mà biết thêm những điều mới, người đó có thể làm thầy thiên hạ đó - Ôn cố nhi tri tân, khả dĩ vi sư hĩ*” (Văn, 2014, tr. 23-28); Đối thoại gợi mở, quá trình dạy học cần tăng cường tương tác giữa thầy và trò, giữa người dạy và người học, nhằm kích thích tính năng động, sáng tạo, khả năng tư duy nhạy bén cho người học; Kết hợp học đi đôi với hành, lời nói phải đi đôi với việc làm, biết thực hành những điều đã học, biết vận dụng những tri thức đã học vào trong cuộc sống.

Theo quan điểm của nhà triết học và giáo dục Anh thế kỷ XVII, John Locke (1632-1704), đã đánh giá rất cao ảnh hưởng của môi trường đối với nhân cách của người học. Ông rất coi trọng sự trải nghiệm thực tiễn của trẻ. Theo John Locke, người dạy cần biết khơi dậy lòng đam mê, say sưa khám phá cái mới, hình thành khả năng tư duy độc lập, chủ động, sáng tạo trong học tập. Đồng thời, theo ông không được “nhồi nhét” vào trí nhớ của trẻ những điều mà chúng không đam mê (Hộ, 2007, tr. 33).

Cuối thế kỉ XIX đầu thế kỉ XX đã diễn ra phong trào vận động cải cách giáo dục, trong thời gian này J.Dewey (1859-1952), nhà giáo dục thực dụng nổi tiếng của Mỹ đã có ảnh hưởng rất lớn tới nhiều nước trên thế giới với triết lí giáo dục nổi tiếng của ông. Theo ông con người “được hình thành” dưới sự tác động qua lại với các yếu tố của môi trường tự nhiên và xã hội, trong những điều kiện nhất định. Nếu tách rời hai yếu tố con người và xã hội thì việc xem xét vấn đề giáo dục một cách đúng đắn sẽ không khả thi. John Locke đã có những chủ trương như cần tiến hành xây dựng mô hình “nhà trường hoạt động”, “dạy học qua việc làm”. Những tư tưởng giáo dục tiên tiến, hiện đại của ông đã lan tỏa thành một phong trào giáo dục tích cực trên khắp thế giới, điển hình nhất là ở các nước châu Mỹ và Châu Âu (Tuyên, 2007, tr.8).

Albert Einstein là một nhà vật lý lý thuyết người Đức, được công nhận là một trong những nhà vật lý vĩ đại nhất mọi thời đại lại cho rằng: Giá trị của một nền giáo dục không phải là dạy và học được nhiều sự kiện mà là đào luyện cho tinh thần biết tư duy là một xu hướng tất yếu trong thời đại ngày nay [7] (Hoàn 2016).

Như vậy, có nhiều quan điểm khác nhau về phương pháp dạy học tích cực, theo tác giả “Phương pháp dạy học tích cực là một thuật ngữ rút gọn được dùng ở nhiều nước để chỉ những phương pháp giáo dục, dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học. Phương pháp dạy học tích cực hướng tới việc hoạt động hóa, tích cực hoạt động nhận thức của người học chứ không phải tập trung vào phát huy tính tích cực của người dạy. Tuy nhiên để dạy học theo phương pháp tích cực thì giáo viên phải nỗ lực nhiều so với dạy theo phương pháp thụ động” (Tiến, 2015).

2.1.2. Đặc trưng của phương pháp dạy học tích cực

- *Phương pháp dạy học tích cực là các phương pháp mà trong đó quá trình dạy và học thông qua tổ chức các hoạt động học tập của người học*

Nét đặc thù của phương pháp này là sinh viên vừa là đối tượng vừa là chủ thể của quá trình dạy học. Sinh viên không chỉ tiếp thu những kiến thức từ người dạy, mà phải thông qua hoạt động tự lực để chiếm lĩnh nó và làm biến đổi bản thân. Tâm lí học sư phạm cũng khẳng định rằng: nhân cách của trẻ được hình thành và phát triển thông qua các hoạt động có ý thức của chủ thể. Vì vậy, có thể nói hoạt động học là cách tốt nhất để làm biến đổi chính người học. Dạy học không còn là sự truyền thông tin từ thầy sang trò, thầy không còn là người truyền thông tin mà phải là người tổ chức, hướng dẫn, điều khiển các hoạt động học tập của SV.

- *Dạy học chú trọng rèn luyện phương pháp tự học*

Rèn luyện cho người học phương pháp tự học không chỉ là biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả dạy học mà còn là mục tiêu của dạy học. Con người được đào tạo trước hết phải là con người năng động, có tính tích

cực, có khả năng tự học, tự nghiên cứu để tự hoàn thiện mình. Mặt khác, trong một thời gian ngắn nhà trường không thể kịp trang bị cho người học những kiến thức cần thiết trong kho tàng kiến thức của nhân loại đang ngày một phong phú thêm. Do vậy, người thầy phải tìm cách hình thành ở sinh viên phương pháp và năng lực tự học, tự nghiên cứu để có thể tự chiếm lĩnh kiến thức và hoàn thiện bản thân sau này. Chủ tịch Hồ Chí Minh - vị lãnh tụ kính yêu của dân tộc Việt Nam là một tấm gương sáng về ý chí, quyết tâm tự học trong những điều kiện khó khăn nhất. Người đã chỉ rõ: “Về việc học phải lấy tự học làm cốt” (Quang, 2020).

Tác giả Nguyễn Minh Hiền đã viết: Tự học là một khâu rất quan trọng trong quá trình giáo dục, góp phần hình thành và nâng cao năng lực, phẩm chất của học sinh, sinh viên, đặc biệt trong điều kiện hiện nay. Đây là vấn đề không chỉ liên quan đến người học mà cả người dạy. Việc khơi dậy, hướng dẫn, đẩy mạnh, phát huy nội lực tự học trong việc dạy và học là quán triệt chủ trương xã hội hóa giáo dục mà Đảng và Nhà nước ta rất quan tâm (Hiền, 1999).

- Tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác

Kinh nghiệm của ông cha đúc kết trong câu “Học thầy không tày học bạn” là sự khẳng định vai trò của học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác trong từng nhóm nhỏ, trong mỗi lớp học hiện nay. Khi vận dụng các phương pháp dạy học tích cực vào dạy học thì mỗi giảng viên đã thiết kế một chuỗi các hoạt động nối tiếp nhau, tuy nhiên do trình độ của sinh viên không đồng đều nên giảng viên cần tạo mọi điều kiện để mỗi sinh viên được bộc lộ khả năng của mình trong các hoạt động thông qua các nhóm nhỏ từ 6 đến 10 em, ý kiến của mỗi cá nhân nếu được tôn trọng, khuyến khích thì sẽ tạo nên sự gắn kết giữa học sinh với nhau trong mỗi nhóm nhỏ và trong lớp học. Xây dựng tinh thần tập thể, cùng tìm hiểu, khám phá kiến thức, làm tăng hiệu quả học tập, nhất là lúc phải giải quyết những vấn đề gay gắt, lúc xuất hiện thật sự nhu cầu phối hợp giữa các cá nhân để hoàn thành nhiệm vụ chung. Trong quá trình học tập hợp tác trong từng nhóm nhỏ sẽ từng bước xây dựng cho sinh viên tinh thần hợp tác khi hòa nhập cộng đồng xã hội và quen dần với sự phân công lao động trong xã hội, cũng như tạo tiền đề cho việc tham gia vào quá trình hội nhập, hợp tác quốc tế của nước ta trong giai đoạn mới hiện nay.

- Kết hợp đánh giá của thầy với tự đánh giá của trò

Quá trình dạy học bao gồm hai hoạt động dạy và học, với hai chủ thể là thầy và trò. Trong quá trình này luôn có sự điều chỉnh và tự điều chỉnh. Vì vậy, ngoài sự đánh giá của thầy, phải có sự tự đánh giá của trò. Qua tự đánh giá, sinh viên sẽ đưa ra những nhận định về bản thân và tự điều chỉnh cách học của mình cho phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả học tập. Trong phương pháp dạy học tích cực, người ta chú trọng đến việc dạy cho sinh viên cách tự học đi kèm theo là năng lực tự đánh giá của sinh viên. Thiếu năng lực này sinh viên không thể tự điều chỉnh cách học của mình và không hoàn chỉnh được phương pháp tự học. Như vậy, năng lực tự học luôn gắn liền với năng lực tự đánh giá, tự điều chỉnh, mà tự học là dấu hiệu của phương pháp tích cực. Do vậy, khả năng rèn luyện năng lực tự đánh giá của sinh viên cũng là một dấu hiệu của phương pháp dạy học tích cực (Hoành, 2002).

- Phương pháp dạy học tích cực là phương pháp lấy người học làm trung tâm

Phương pháp dạy học lấy người học làm trung tâm là dạy học hướng vào người học, căn cứ vào người học, tập trung vào người học; tức là nhấn mạnh vai trò của người học trong quá trình dạy học, khác với cách tiếp cận truyền thống lâu nay là nhấn mạnh vai trò của người dạy. Vì vậy, nếu người học không tự giác chủ động, không có phương pháp học tốt thì hiệu quả của việc dạy sẽ rất hạn chế. Khi đã coi trọng vai trò của người học, thì phải phát huy tính tích cực, chủ động của người học.

Tóm lại, đặc trưng chung của các phương pháp dạy học tích cực là phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, tư duy sáng tạo của người học, khả năng thực hành, lòng say mê học tập và ý chí vươn lên của sinh viên (Hoành, 2002).

2.2. Thực trạng vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh

Để làm rõ thực trạng vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh, tác giả tiến hành khảo sát 296 sinh viên, có 126 sinh viên nam chiếm 42,6% và 170 sinh viên nữ chiếm 57,4%. Trong đó, có 161 em sinh viên năm thứ nhất, 91 sinh viên năm thứ hai, 27 sinh viên năm thứ ba, 17 sinh viên năm thứ tư. Các sinh viên đến từ nhiều ngành khác nhau, cụ thể: ngành gồm kinh tế có 139 sinh viên, ngành kỹ thuật có 98 sinh viên, ngành khoa học xã hội có 39 sinh viên, ngành Công nghệ thông tin có 20 sinh viên, tất cả những sinh viên này hiện đã và đang học các môn Lý luận Chính trị như: Triết học Mác - Lênin, Kinh tế Chính trị Mác -

Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng Cộng Sản Việt Nam, Tư tưởng Hồ Chí Minh.

2.2.1. Thực trạng tổ chức các hoạt động học tập cho người học, tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác

Để tìm hiểu về thực trạng tổ chức các hoạt động học tập cho người học, tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác, tác giả đã đưa ra 5 câu hỏi để tiến hành khảo sát ý kiến của sinh viên (bảng 1).

Bảng 1. Kết quả khảo sát vận dụng PPDH tích cực vào giảng dạy các môn LLCT

Số lượng sinh viên khảo sát: 269 Câu hỏi khảo sát	Rất tốt		Tốt		Khá		TB		Cần nâng cao	
	SL	TL %	SL	TL%	SL	TL%	SL	TL %	SL	TL %
1.Sử dụng phương pháp dạy học tích cực, tổ chức, điều khiển quá trình dạy học	136	45,9	116	39,2	36	12,2	6	2	2	0,7
2.Kích thích tính sáng tạo tìm tòi học hỏi của sinh viên	128	43,2	126	42,6	31	10,5	6	2	5	1,7
3.Nhiệt tình giải đáp những thắc mắc, câu hỏi của sinh viên	152	51,4	121	40,9	17	5,7	1	0,3	5	1,7
4.Nhiệt huyết truyền lửa, hướng dẫn tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác	142	48	120	40,5	28	9,5	2	0,7	4	1,4
5.Luôn lắng nghe tôn trọng ý kiến của sinh viên	142	48	128	43,2	20	6,8	3	1	3	1

Ở câu số 1: Theo anh (chị), giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị ở Trường Đại học Công nghiệp TP Hồ Chí Minh đã sử dụng phương pháp dạy học tích cực, tổ chức, điều khiển quá trình dạy học như thế nào? Câu hỏi này có đến 45,9% sinh viên có câu trả lời đánh giá ở mức rất tốt; 39,2% sinh viên đánh giá ở mức tốt, 12,2% sinh viên đánh giá ở mức khá; 2% sinh viên đánh giá ở mức trung bình và 0,7% sinh viên có câu trả lời đánh giá ở mức cần phải nâng cao hơn nữa. Đồng thời, tác giả đã tiến hành khảo sát tìm hiểu phương pháp nào dạy học các môn Lý luận Chính trị được sinh viên yêu thích nhất. Kết quả có đến 56,1% sinh viên có câu trả lời là rất thích phương pháp dạy học thảo luận làm việc theo nhóm, báo cáo thuyết trình, phản biện theo nhóm; 12,2% sinh viên có câu trả lời là thích phương pháp nêu và giải quyết vấn đề; 6,1% sinh viên có câu trả lời là thích phương pháp thuyết trình tích cực; 25,7% sinh viên trả lời là thích kết hợp nhuần nhuyễn các phương pháp. Như vậy, trong quá trình dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp TP Hồ Chí Minh phương pháp được sinh viên đánh giá cao và yêu thích nhất đó chính là phương pháp dạy học thảo luận nhóm, báo cáo thuyết trình, phản biện theo nhóm.

Ở câu hỏi số 2: Theo anh (chị), trong quá trình lên lớp giảng viên đã có phương pháp kích thích tính sáng tạo tìm tòi học hỏi của sinh viên không? Có đến 43,2% sinh viên có câu trả lời ở mức rất tốt; 42,6% có câu trả lời là ở mức tốt; 10,5% có câu trả lời là giảng ở mức khá; 2% sinh viên trả lời ở mức trung bình và 1,7%, có câu trả lời là giảng viên cần phải nâng cao hơn nữa.

Ở câu hỏi số 3: Theo anh (chị), giảng viên có nhiệt tình giải đáp những thắc mắc, câu hỏi của sinh viên đặt ra không? Có đến 51,4% sinh viên có câu trả ở mức rất tốt; 40,9% có câu trả lời là ở mức tốt; 5,7% sinh viên có câu trả lời là ở mức khá; 0,3% sinh viên trả lời ở mức trung bình và 1,7% sinh viên có câu trả lời là cần nâng cao hơn nữa.

Ở câu hỏi số 4: Theo anh (chị), giảng viên có nhiệt huyết truyền lửa, tạo điều kiện cho sinh viên tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác trong quá trình dạy học không? Có đến 48% sinh viên có câu trả lời ở mức rất tốt; 40,5% sinh viên có câu trả lời là ở mức tốt; 9,5% sinh viên có câu trả lời là ở mức khá; 0,7% sinh viên trả lời giải đáp ở mức trung bình và 1,4% sinh viên có câu trả lời là giảng viên cần phải nâng cao hơn nữa. Điều này cho thấy giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh rất tâm huyết với nghề, phần lớn đều được sinh viên ghi nhận ở mức cao.

Ở câu hỏi số 5. Theo anh (chị), giảng viên đã có thái độ luôn lắng nghe tôn trọng ý kiến của sinh viên

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TÍCH CỰC...

không? Có đến 48% sinh viên có câu trả lời ở mức rất tốt; 43,2% sinh viên có câu trả lời là ở mức tốt; 6,8% sinh viên có câu trả lời là ở mức khá; 1% sinh viên trả lời ở mức trung bình và 1% sinh viên có câu trả lời là giảng viên cần phải nâng cao hơn nữa.

Như vậy, qua 5 câu hỏi khảo sát đánh giá về thực trạng tổ chức các hoạt động học tập cho người học, tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác chúng ta thấy rằng, sinh viên đánh giá rất cao về đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn Lý luận chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp TP Hồ Chí Minh. Kết quả đánh giá của sinh viên ghi nhận chủ yếu ở mức rất tốt và tốt còn ở mức trung bình và cần nâng cao hơn nữa là không nhiều.

2.2.2. Thực trạng vận dụng phương pháp lấy người học là trung tâm, rèn luyện phương pháp tự học
Để tìm hiểu vấn đề này, tác giả đã đưa ra 5 câu hỏi để tiến hành khảo sát ý kiến sinh viên (bảng 2).

Bảng 2. Kết quả khảo sát vận dụng PPDH tích cực vào giảng dạy các môn LLCT

Số lượng sinh viên khảo sát: 269 Câu hỏi khảo sát	Rất tốt		Tốt		Khá		TB		Cần nâng cao	
	SL	TL%	SL	TL%	SL	TL%	SL	TL %	SL	TL %
1.Tạo mọi điều kiện thuận lợi để sinh viên phát triển các kỹ năng.	143	48,3	123	41,6	22	7,4	4	1,4	4	1,4
2.Giới thiệu các tài liệu, học liệu, các kênh tham khảo học tập nghiên cứu.	132	44,6	110	37,2	26	8,8	19	6,4	9	3
3.Phổ biến hình thức kiểm tra và phương pháp đánh giá.	153	51,7	105	35,5	25	8,4	10	3,4	3	1
4.Hướng dẫn phương pháp tự học, tự nghiên cứu.	152	51,4	121	40,9	17	5,7	1	0,3	5	1,7
5.Thường xuyên liên hệ bài học với thực tiễn.	127	42	154	52	8	2,7	5	1,7	2	0,7

Câu hỏi số 1: Theo anh (chị), trong quá trình lên lớp giảng viên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi để sinh viên phát triển các kỹ năng làm việc nhóm, thuyết trình, chất vấn và đàm thoại không?

Câu hỏi số 2: Theo anh (chị), trong quá trình dạy học giảng viên có giới thiệu cho sinh viên các tài liệu, các kênh tham khảo phục vụ cho việc học tập nghiên cứu không?

Câu hỏi số 3: Theo anh (chị), ngay từ buổi học đầu tiên giảng viên dạy các môn Lý luận Chính trị có phổ biến cho sinh viên về hình thức kiểm tra và phương pháp đánh giá không?

Câu hỏi số 4: Theo anh (chị), giảng viên dạy các môn Lý luận Chính trị có hướng dẫn cho sinh viên phương pháp tự học, tự nghiên cứu không?

Câu hỏi số 5: Theo anh (chị), giảng viên dạy các môn Lý luận chính trị có thường xuyên liên hệ bài học với thực tiễn không?

Kết quả khảo sát cho thấy, sinh viên cũng đánh giá rất cao về giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị trong việc vận dụng phương pháp lấy người học là trung tâm, rèn luyện phương pháp tự học (bảng 2). Ở câu hỏi số 1, có 48,3% sinh viên đánh giá mức rất tốt và 41,6% là tốt; Ở câu hỏi số 2, có 44,6% sinh viên đánh giá mức rất tốt và 37,2% là tốt; Ở câu hỏi số 3, có 51,7% sinh viên đánh giá mức rất tốt và 35,5% là tốt; Ở câu hỏi số 4, có 51,4% sinh viên đánh giá mức rất tốt và 40,9% là tốt; Ở câu hỏi số 5, có 42% sinh viên đánh giá mức rất tốt và 52% là tốt. Như vậy, kết quả đánh giá của sinh viên chủ yếu ghi nhận ở mức rất tốt và tốt, còn ở mức khá và đặc biệt là mức trung bình và cần nâng cao là không nhiều.

2.2.3. Thực trạng kết hợp đánh giá của thầy với tự đánh giá của trò, phân bổ thời gian trong dạy học
Để tìm hiểu vấn đề này, tác giả đã tiến hành khảo sát ý kiến của sinh viên với 3 câu hỏi (bảng 3).

Bảng 3. Kết quả khảo sát vận dụng PPDH tích cực vào giảng dạy các môn LLCT

Số lượng sinh viên khảo sát: 269 Câu hỏi khảo sát	Rất tốt		Tốt		Khá		TB		Cần nâng cao	
	SL	TL%	SL	TL%	SL	TL %	SL	TL %	SL	TL %
1. Kết hợp đánh giá của thầy với tự đánh giá của trò, có chính sách khích lệ người học	135	45,6	127	42,9	26	8,8	3	1	5	1,7
2. Công bố điểm kiểm tra, điểm thi	156	52,7	120	40,5	14	4,7	3	1	3	1
3. Sử dụng và phân bổ thời gian cho bài học	135	45,6	128	43,2	26	8,8	2	0,7	5	1,7

Ở câu hỏi số 1: Theo anh (chị), trong quá trình dạy học giảng viên dạy các môn Lý luận chính trị đã kết hợp đánh giá của thầy với tự đánh giá của trò, có các chính sách khích lệ động viên chưa?

Ở câu hỏi số 2: Theo anh (chị), giảng viên công bố điểm kiểm tra, điểm thi cho sinh viên luôn kịp thời và khách quan không?

Ở câu hỏi số 3: Theo anh (chị), giảng viên lên lớp đã sử dụng và phân bổ thời gian cho các nội dung bài học hợp lý và hiệu quả không?

Qua kết quả khảo sát chúng ta thấy rằng, sinh viên đánh giá rất cao về đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị trong việc kết hợp đánh giá của thầy với tự đánh giá của trò, phân bổ thời gian trong dạy học (bảng 3). Tỷ lệ sinh viên đánh giá chủ yếu ghi nhận ở mức rất tốt và tốt. Ở câu hỏi số 1, có 45,6% sinh viên đánh giá mức rất tốt, 42,9% là ghi nhận mức tốt; ở câu hỏi số 2, có 52,7% sinh viên đánh giá mức rất tốt, 40,5% là ghi nhận mức tốt; ở câu hỏi số 3, có 45,6% sinh viên đánh giá mức rất tốt, 43,2% là ghi nhận mức tốt; còn ở mức khá và đặc biệt là mức trung bình và cần nâng cao là rất ít.

2.3. Đánh giá ưu điểm và hạn chế của thực trạng vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị

2.3.1. Một số ưu điểm

- Qua bảng phân tích kết quả khảo sát cho thấy, giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị của Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh không ngừng nâng cao năng lực chuyên môn, hoàn thiện bản thân, phát huy năng lực tự học, tự nghiên cứu, không ngừng cập nhật đổi mới nội dung giảng dạy, bổ sung nội dung bài giảng theo từng giờ, từng ngày, từng tháng, từng năm và từng giai đoạn mà điều đặc biệt hơn là các giảng viên không ngừng đổi mới về phương pháp dạy học đáp ứng xu thế của thời đại, tổ chức đa dạng hóa các hoạt động học tập. Đội ngũ giảng viên phần lớn tuổi đời còn rất trẻ, nhưng rất yêu nghề, luôn tìm tòi, học hỏi để kích thích tư duy, tính sáng tạo của sinh viên, nhiệt tình giải đáp những thắc mắc, các câu hỏi của sinh viên đặt ra, nhiệt huyết truyền lửa cho sinh viên, luôn tạo mọi điều kiện tốt nhất để sinh viên vừa học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác thông qua phân nhóm học tập. Điều đáng quý hơn là giảng viên không chỉ truyền đạt cho sinh viên mà luôn lắng nghe, tôn trọng ý kiến của sinh viên.

- Giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị luôn lấy người học là trung tâm, là đối tượng chính của quá trình dạy học, hướng dẫn và rèn luyện cho sinh viên phương pháp tự học, tự nghiên cứu, thầy cô đóng vai trò chỉ là người tổ chức, hướng dẫn trong quá trình dạy học, luôn tạo mọi điều kiện thuận lợi để sinh viên phát triển các kỹ năng của mình. Để giúp sinh viên chủ động, thuận tiện hơn trong học tập và đạt được kết quả tốt nhất giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị luôn giới thiệu các tài liệu, các kênh tham khảo, học tập, nghiên cứu cho sinh viên, cung cấp giáo trình, bài giảng, đề cương môn học, lịch học... đầy đủ trước khi vào học. Các hình thức kiểm tra và đánh giá môn học cũng được các giảng viên dạy môn Lý luận Chính trị phổ biến ngay từ buổi học đầu môn học. Giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị rất coi trọng công tác thực tiễn, luôn gắn lý luận với thực tiễn, học phải đi đôi với hành, thường xuyên liên hệ bài học với thực tiễn.

- Trong quá trình giảng dạy, giảng viên luôn sử dụng và phân bổ thời gian trong dạy học một cách khoa học, kết hợp nhiều hình thức đánh giá, kết hợp đánh giá của thầy với tự đánh giá của trò, luôn có các chính sách khích lệ động viên người học, công bố điểm kiểm tra, điểm thi cho sinh viên luôn kịp thời và

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TÍCH CỰC...

khách quan được sinh viên đánh giá ghi nhận ở mức cao.

- Việc sử dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị đã đưa lại kết quả rất khả quan được người học ghi nhận, đáp ứng được yêu cầu đòi hỏi cấp bách của xã hội trong giai đoạn hiện nay, đào tạo được thế hệ trẻ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, phù hợp với xu thế hội nhập giáo dục.

2.3.1. Hạn chế

- Việc tổ chức các hoạt động học tập cho người học, tăng cường học tập cá thể, phối hợp với học tập hợp tác cho sinh viên vẫn chưa đồng bộ. Một số ít giảng viên vẫn chưa thành thực trong việc tổ chức các hoạt động học tập cho người học, vẫn còn nặng về lý thuyết, truyền thụ một chiều, chưa liên hệ nhiều các vấn đề thực tiễn vào bài học, cũng như chưa kiểm tra được việc vận dụng kiến thức bài học vào thực tiễn cuộc sống của sinh viên. Vẫn còn một số ít giảng viên chưa nhiệt tình giải đáp những thắc mắc, các câu hỏi của sinh viên, chưa thực sự lắng nghe, tôn trọng ý kiến của sinh viên, chưa kích thích hết tính sáng tạo, tìm tòi, học hỏi của sinh viên.

- Việc lấy người học là trung tâm của quá trình dạy học, rèn luyện phương pháp tự học cho sinh viên cũng chưa được thực hiện nhất quán ở tất cả các lớp và ở tất cả các giảng viên. Một số ít giảng viên chưa quen cách chuyển đổi vai trò này, còn ôm đồm quá nhiều, chưa mạnh dạn giao việc cho sinh viên.

- Việc kết hợp đánh giá của thầy với tự đánh giá của trò chưa đồng đều, vẫn còn nhiều thiên về đánh giá của giảng viên. Một số sinh viên chưa tích cực phối hợp cùng giảng viên trong đổi mới phương pháp dạy học.

2.4. Nguyên nhân của thực trạng vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị

2.4.1. Nguyên nhân của những thành tựu

Thứ nhất, do sự chỉ đạo đúng đắn, quyết liệt, đúng hướng của Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh luôn nắm bắt xu thế của thời đại về sự cần thiết phải chuyển đổi nhanh chóng, vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào trong dạy học, gắn lý luận với thực tiễn, học đi đôi với hành, tăng cường thực hành, hoạt động trong dạy học, nhằm đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu cấp bách của xã hội trong kỷ hội nhập, thực hiện cuộc cách mạng công nghệ 4.0 hiện nay. Đây là nguyên nhân chủ yếu, giữ vai trò quyết định nhất để đưa lại những thành tựu trong đổi mới phương pháp giảng dạy nói chung và vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị nói riêng tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay. Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hàng năm đã thường xuyên chỉ đạo tổ chức các cuộc hội thảo về đổi mới phương pháp dạy học, tổ chức các hội thi giáo viên dạy giỏi trong toàn trường nhằm tạo môi trường học tập, trao đổi, chia sẻ các phương pháp dạy học tích cực. Đồng thời, Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường cũng đặc biệt quan tâm trong việc đầu tư, đổi mới cơ sở vật chất, trang thiết bị, máy móc, phòng học, đường truyền internet, máy chiếu... phục vụ cho việc dạy và học; không ngừng đẩy mạnh nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho đội ngũ cán bộ giảng viên trong toàn trường. Theo đó, làm cho đội ngũ cán bộ, giảng viên trong trường nói chung và đội ngũ giảng viên giảng dạy Khoa Lý luận chính trị nói riêng luôn tâm huyết gắn bó với nghề, với trường, không ngừng nỗ lực, cùng chung chí hướng với nhà trường, cống hiến vun đắp cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo của nước nhà.

Thứ hai, Ban chủ nhiệm Khoa Lý luận Chính trị, Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh luôn quán triệt, triển khai việc thực hiện tốt trong khoa các chủ trương, chỉ đạo của Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường về việc không ngừng đổi mới, vận dụng các phương pháp dạy học tích cực. Lãnh đạo Khoa Lý luận chính trị và tổ bộ môn cũng luôn nhiệt tình quan tâm, chia sẻ, động viên, giúp đỡ các giảng viên trong khoa, hỗ trợ về phương pháp, về ứng dụng công nghệ thông tin, sử dụng các phần mềm trong dạy học, trao đổi kinh nghiệm, đổi mới dạy học kỹ thuật số ...

Thứ 3, đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn Lý luận Chính trị của Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh luôn có ý chí và bản lĩnh vững vàng, không chùn bước trước những khó khăn, thử thách, luôn yêu ngành, yêu nghề, không ngừng nỗ lực phấn đấu trau dồi năng lực chuyên môn, phẩm chất đạo đức nghề nghiệp, không ngừng đổi mới vận dụng các phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh góp phần giữ vững thương hiệu và uy tín của Trường.

Thứ tư, sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh không ngừng nỗ lực phấn đấu nâng cao năng lực chuyên môn. Luôn sẵn sàng phối hợp, cộng tác cùng với nhà trường, với giảng viên

trong việc đổi mới, vận dụng các phương pháp dạy học tích cực vào trong giảng dạy nói chung và dạy học các môn Lý luận chính trị nói riêng, nhằm nâng cao chất lượng học tập ngày một tốt hơn, đáp ứng yêu cầu xã hội.

2.4.2. Nguyên nhân của hạn chế

Thứ nhất, do một số sinh viên có nhận thức chưa đúng về vị trí, vai trò các môn học của Khoa Lý luận Chính trị nên việc phối hợp cùng giảng viên trong việc đổi mới phương pháp dạy học chưa đạt mức cao.

Thứ hai, một số giảng viên bước đầu làm quen với phương pháp dạy học tích cực, đang dần thực hiện bước chuyển đổi từ chỗ thầy cô đóng vai trò là trung tâm là chủ đạo của quá trình dạy học sang trò là trung tâm, là chủ đạo của quá trình dạy học, thầy cô chỉ là người tổ chức, hướng dẫn. Vì vậy, cần có một thời gian để giảng viên làm quen với phương pháp dạy học này.

Thứ ba, do tính đặc thù của các môn học của Lý luận Chính trị tổng hợp nhiều kiến thức lý luận khó và mang tính trừu tượng.

Trong các nguyên nhân kể trên, qua khảo sát cho thấy, nguyên nhân được sinh viên đánh giá ghi nhận nhiều nhất dẫn đến còn tồn tại một số hạn chế trong việc vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay đó là nguyên nhân thứ nhất “do một bộ phận sinh viên nhận thức chưa đúng về vị trí, vai trò các môn học của Khoa Lý luận Chính trị”.

2.5. Một số kiến nghị nhằm vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Thứ nhất, không ngừng phát huy vai trò chỉ đạo của Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh về đổi mới phương pháp dạy học, vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy nói chung và vào giảng dạy các môn Lý luận chính trị nói riêng.

Thứ hai, không ngừng phát huy vai trò của Ban chủ nhiệm Khoa Lý luận Chính trị, của tổ bộ môn trong việc triển khai tổ chức thực hiện các chỉ đạo của Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh về đổi mới phương pháp dạy học, vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy nói chung và vào giảng dạy các môn Lý luận chính trị riêng. Đồng thời, Ban chủ nhiệm khoa, tổ bộ môn cũng thường xuyên có những biện pháp hỗ trợ, chia sẻ, động viên, giúp đỡ các giảng viên trong khoa vận dụng tốt các phương pháp dạy học tích cực.

Thứ ba, mỗi cán bộ giảng viên Khoa Lý luận Chính trị Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh phải là một tấm gương sáng về tự học, tự nghiên cứu, không ngừng nỗ lực phấn đấu vươn lên để nâng cao trình độ chuyên môn, phẩm chất đạo đức nghề nghiệp và không ngừng đổi mới phương pháp giảng dạy tích cực để đáp ứng nhu cầu của người học, của xã hội đang đặt ra trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay.

Thứ tư, nâng cao nhận thức cho sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh về vị trí, vai trò của các môn Lý luận Chính trị là nhằm trang bị thế giới quan, phương pháp luận khoa học, làm nền tảng, cơ sở vững chắc trong học tập và trong cuộc sống tương lai. Theo đó, các bạn sinh viên sẽ thấy được tầm quan trọng của môn học, không ngừng nỗ lực, tích cực tự giác trong học tập, tích cực tương tác, phối hợp với thầy cô và bạn bè, không ngừng tự học, tự nghiên cứu nhằm nâng cao chất lượng học tập các môn Khoa Lý luận Chính trị ngày một tốt hơn.

3. KẾT LUẬN

Bài viết đã làm rõ việc vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay trên các mặt: một số vấn đề lý luận về phương pháp dạy học tích cực; thực trạng vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh. Theo đó, bài viết đã đánh giá những mặt ưu điểm, hạn chế của thực trạng, làm rõ nguyên nhân của những thành tựu, nguyên nhân của những hạn chế và đưa ra một số kiến nghị nhằm vận dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy các môn Lý luận Chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Âm.Đ.T. (2008), *Lịch sử giáo dục thế giới*, NXB Đại học Sư phạm

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TÍCH CỰC...

- Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết số 29 NQ-TW về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo*. Truy cập ngày 16/6/2021, từ <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/Thuong-mai/Nghi-quyet-29-NQ-TW-nam-2013-doi-moi-can-ban-toan-dien-giao-duc-dao-tao-hoi-nhap-quoc-te-212441.aspx>
- Hiền, N.M. (1999), *Thư gửi Trung tâm Nghiên cứu và phát triển tự học*.
- Hoàn, N.T. (2016), *Dạy cách học*. Truy cập ngày 20/6/2021, từ <https://moet.gov.vn/Giaoducquocdan/giao-duc-trung-hoc/Pages/default.aspx?ItemID=3972>
- Hoành, T.B (2002), Đặc trưng phương pháp dạy học tích cực, *Tạp chí nghiên cứu giáo dục*, số 32; tr26-28
- Hộ, N.V. (2007), *Triết lý giáo dục*, NXB Đại học Thái Nguyên.
- Phát triển trường Đại học Công nghiệp TP Hồ Chí Minh (2020)*. Truy cập ngày 16/6/2021 từ <https://iuh.edu.vn/vi/bao-chi-viet-ve-iuh-fi8/phat-trien-truong-dai-hoc-cong-nghiep-thanh-pho-ho-chi-minh-phu-hop-xu-the-phat-trien-dao-tao>
- Quang. L.V. (2020), *Những quan điểm đổi mới về phương pháp dạy và học của chủ tịch Hồ Chí Minh*. Truy cập ngày 18/6/2021 từ <https://giaoducthoidai.vn/thoi-su/nhung-quan-diem-doi-moi-ve-phuong-phap-day-va-hoc-cua-chu-tich-ho-chi-minh-vPUINOvGR.html>
- Tiến, V.B. (2015), *Một số phương pháp dạy học tích cực*. Truy cập ngày 16/6/2021, <https://tailieu.vn/doc/mot-so-phuong-phap-day-hoc-tich-cuc-pgs-ts-vu-hong-tien-1777040.html>
- Tuyên. T.D. (2007), *Triết học giáo dục Việt Nam*, NXB Đại học Sư phạm.
- Văn.H. (2014), Những vấn đề cơ bản và sự biểu hiện của chủ nghĩa nhân văn trong thời đại Phục Hưng ở Châu Âu (thế kỉ XIV-XVI). *Tạp chí Nghiên cứu văn hóa*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, số 5.

APPLYING POSITIVE TEACHING METHODS TO TEACHING POLITICAL THEORETICAL SUBJECTS AT THE INDUSTRIAL UNIVERSITY OF HO CHI MINH CITY IN THE CURRENT PERIOD

NGUYEN THI THUY CUONG
Political Science, Industrial University of Ho Chi Minh City
nguyenthithuycuong@iuh.edu.vn

Abstract. In this article, the author has clarified some basic theoretical issues about active teaching methods. Analyzing the current situation of applying active teaching methods to teaching Political Theory subjects at the Industrial University of Ho Chi Minh City today, evaluate the advantages, limitations and causes of the situation. On that basis, the author makes some recommendations to apply active teaching methods in teaching Political Theory subjects at the Industrial University of Ho Chi Minh City today.

Keywords. Method; active teaching; political theory; University of Industry

Ngày nhận bài: 02/09/2021

Ngày chấp nhận đăng: 28/12/2021